

7. Systém poradenství u jedinců se sluchovým postižením

(Střediska rané péče, speciálně pedagogická centra – vymezení, legislativa, služby)

Kateřina Blatná (350578)

Kdo poskytuje poradenské služby osobám se SP?

- střediska rané péče pro SP
- speciálně pedagogická centra při školách pro SP
- školská poradenská zařízení

- činnost je dána **vyhláškou č. 116/2011 Sb.** kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., **o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních**
- raná péče je definována v **zákoně č. 108/2006 Sb. o sociálních službách (paragraf 54)**

SCREENING a odhalení sluchové vady

- v současnosti **není českými zákony dána povinnost celoplošného novorozeneckého screeningu sluchu**
- česká legislativa toto upravuje pomocí **vyhlášky č. 3/2010 Sb., o stanovení obsahu a časového rozmezí preventivních prohlídek**

První Diagnostický moment

- **okolo 6. – 9. měsíce** věku dítěte je možné pozorovat odchylky a nápadnosti ve vývoji řeči dítěte, a to **při přecházení z tzv. pudového žvatlání na žvatlání napodobivé**, které se již na rozdíl od žvatlání pudového **musí opírat o sluchové vjemy** dítěte

Visual Reinforcement Audiometry

Raná péče

Proč je důležitá raná péče?

- **senzitivní vývojová perioda**
- genetický program, kdy v určité fázi vývoje dítěte dozrává centrální nervová soustava a organismus je biologicky připraven na vývoj některé nové funkce
- v tomto období má dojít k intenzivnímu kontaktu s jakýmkoliv jazykem, aby se v mozku vytvořily potřebné spoje (jazyk a řeč – do dvou až tří let)

Definice rané péče...

- ...dle Národního plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (1998) se **jedná o:**
 - „systém služeb a programů poskytovaných dětem ohroženým v sociálním, biologickém a psychickém vývoji
 - dětem se zdravotním postižením
 - a jejich rodinám
 - s cílem předcházet postižení, eliminovat nebo zmírnit jeho následky
 - a poskytnout rodině i dítěti možnost sociální integrace.“

Středisko rané péče

- 2001, Praha, **SRP Tamtam** (2013, **Raná péče Čechy**)
- 2005, Olomouc, **SRP Tamtam** (posílilo činnost SRP v Praze, od roku 2013 **Raná péče pro Moravu a Slezsko**)
- jsou součástí obecně prospěšné společnosti **Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.** (dříve Federace rodičů a přátel sluchově postižených, o. s.)
- klienty jsou rodiny s dětmi:
 - **se sluchovým postižením**

- s duálním postižením
- se souběžným postižením více vadami zpravidla do 7 let věku

Proces rané péče

- 1 vyhledání klienta (depistáž)
- 2 přijetí klienta do péče
- 3 definování potřeb rodiny a dítěte
- 4 poskytování podpory a terapie
- 5 mezioborová konzultace
- 6 přechod dítěte do vzdělávacího zařízení
- 7 ukončení rané péče

SPC

Speciálně pedagogická centra z pohledu legislativy

- vyhláška č. 72/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- standardní činnosti společné (I) a speciální (II)
- **Poradenské služby jsou poskytovány:**
 - dětem, žákům, studentům
 - jejich zákonným zástupcům
 - pedagogickým pracovníkům
 - školám
 - školským zařízením

SPC a standardní činnosti společné

- vyhledávání žáků se zdravotním postižením (**depistáž**)
- **komplexní diagnostika žáka** (speciálně pedagogická a psychologická)
- tvorba **plánu péče o žáka** (strategie komplexní podpory žáka, pedagogicko-psychologické vedení apod.)

- **přímá práce s žákem** (individuální a skupinová)
- **konzultace** pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení
- **sociálně právní poradenství** (sociální dávky, příspěvky apod.)
- **metodická činnost** pro zákonné zástupce, pedagogy (podpora při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu)
- **kariérové poradenství** pro žáky se zdravotním postižením
- zapůjčování **odborné literatury**
- **zapůjčování** rehabilitačních a kompenzačních **pomůcek** podle potřeb žáků
- **IVP, vedení dokumentace ...**

SPC a speciální činnosti pro klienty se SP

- budování a rozvoj **komunikačních dovedností** klienta
- **orální komunikace** (logopedické techniky: výstavba mluvené řeči od hlásek po věty, náprava výslovnosti, posazení hlasu, rozvoj slovní zásoby, sluchová výchova, rytmizace, dechová cvičení...)
- **vizuálně motorická komunikace** (znakový jazyk, oční kontakt, jemná a hrubá motorika, mimika obličeje, polohy a postavení rukou, umístění v prostoru, pojmová a slovní zásoba ve znacích, stavba věty)
- **výcvik čtení s porozuměním**
- **výcvik odezírání**
- **kurzy znakového jazyka** pro rodiče a další uživatele služeb
- **nácvik činností pro vyšetření audiometrem**
- speciální **příprava na kochleární implantaci a pooperační rehabilitační péče ...**

Činnost brněnského SPC

Literatura

- DOLEŽALOVÁ, L., HRICOVÁ, L. Raná intervence u dětí se sluchovým postižením a u dětí s hluchoslepotou. In OPATŘILOVÁ, D., NOVÁKOVÁ, Z. et al. *Raná podpora a intervence u dětí se zdravotním postižením*. Brno : MU, 2002. ISBN 978-80-210-5880-4.
- HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN

978-80-2620-084-0.

- <http://www.tamtam-praha.cz>
- Bakalářská práce, Pavla Vaňková